

13.6.13

לכבוד	לכבוד	לכבוד
מר יהודה וינשטיין	מר בנימין נתניהו	השרה ציפי ליבני
היועץ המשפטי לממשלה	ראש הממשלה	יו"ר וועדת השרים לענייני חקיקה
בפקס: 02-6467001	בפקס: 02-5664838	בפקס: 02-6287757

שלום רב,

הנדון: הצעת חוק זכויות התורמים למדינה, התשע"ג – 2013 (פ/275/19)

הריני לפנות אליכם כדלקמן:

1. ביום ראשון הקרוב, 16.6.13, אמורה וועדת השרים לענייני חקיקה לדון בהצעת חוק מטעם ח"כ יריב לוין, שכותרתה בנדון והאמורה להעדיף כי מי שתרם למדינה שהוגדרה בהצעת החוק כ"חייל משוחרר, נכה, בן משפחה של נכה, בן משפחה של חייל שנספה במערכה." לפי הצעת חוק זו "מתן העדפה לאדם בשל היותו תורם למדינה, לרבות העדפה בקבלה לעבודה, בתנאי שכר, במתן שירות ובהזמנת שירות, לא תיחשב כהפליה אסורה." בכך מכשירה הצעת החוק הפליה שנאסרה במסגרת חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, תשס"א – 2000.
2. כמו כן, הצעת החוק מתייחסת להעדפת מי ששירת בצבא בקבלה למעונות במוסדות להשכלה גבוהה; בהקצאת קרקע; בקבלה לעבודה ובתנאי העבודה באופן שמתקן את חוק שוויון הזדמנויות בעבודה, התשמ"ח – 1988. היא מציעה גם להעדיף חיילים משוחררים בקבלה במשרות בשירות המדינה, באופן המתקן את חוק שירות המדינה (מנויים), התשי"ט – 1959 המורה על הבטחת ייצוג הולם לבני האוכלוסייה הערבית במשרות בשירות המדינה.
כמו כן, מוצע כי שר הבטחון, הוא זה שיהיה אחראי על ביצוע החוק.
3. הצעת חוק זו בעצם באה להעדיף את מי ששירת בצבא בשני אופנים: האחת, הוספת הטבות והעדפות לחיילים משוחררים מעבר למה שעוגן כבר בחוק קליטת חיילים משוחררים, התשנ"ד – 1994 והשניה, באמצעות תיקון ועקיפת דברי חקיקה קיימים האוסרים על הפליה על רקע לאום.
4. אין ספק כי הצעה זו באה להכשיר כל הפליה והעדפה פסולה כנגד כל מי שלא שירת בצבא, אך עיון בדברי ההסבר של הצעת החוק מראה כי היא מכוונת כנגד האוכלוסייה הערבית הפטורה מסיבות פוליטיות והיסטוריות משירות צבאי והנצפים ע"י הצעת החוק כבלתי נאמנים למדינה עקב אי

שירותם הצבאי. בכך מדגישה הצעת החוק הזו את תפיסת המיעוט הערבי בישראל כקבוצה "אחרת" ואף עוינת שהנה בלתי רצויה ובלתי ראויה לשוויון זכויות. עצם ההצעה כי שר הבטחון הוא זה שיהיה מופקד על ביצוע החוק רק מחזקת את התפיסה הנ"ל הרואה באזרחים הערבים כסוגיה בטחונית. על כן הן תכליתה של הצעת החוק והן ההעדפות המוצעות, מכוונות לפגיעה בכבודם של האזרחים הערבים ובכך להשפלתם. פגיעה כזו הינה פגיעה בגרעין הזכות החוקתית לכבוד.

5. כמו כן, עצם ההעדפה במתן הטבות וזכויות הינה זרה ובלתי קשורה מבחינה רציונאלית לתכלית ההטבות והזכויות. הצעת החוק באה באופן מובהק ובמודע להפלות כנגד האזרחים הערבים ועל כן הדגשת הפגיעה בזכות החוקתית לשוויון תהא רק מיותרת. מתן העדפות לקבוצת חיילים משוחררים באופן גורף כפי שמוצע כאן, ובניגוד לחוקים קיימים, מביאה לפגיעה בלתי מידתית בזכויות החוקתיות.

6. חמור מכל, שהתפיסה הכוללת של הצעת החוק, לרבות זו המתייחסת להתרת הפליה בהזמנת שירות או קבלתו, מעודדת את הגזענות כנגד האזרחים הערבים. עידוד שכזה מנוגד אף לסעיף 144 לחוק העונשים, התשל"ז – 1977 הקובע כי הסתה לגזענות הינה עבירה פלילית.

7. אין ספק, כי מאז ומתמיד מונהגת מדיניות של הפליה ממוסדת כנגד האוכלוסייה הערבית בכל התחומים, לרבות אלו המוזכרים בהצעת החוק. מדיניות כזו הודגשה בדו"ח וועדת אור שבחן את ארועי אוקטובר 2000 והגיע למסקנה כי ההפליה הממסדית כנגד האוכלוסייה הערבית ויחס המדינה אל קבוצה זו, היו הסיבות העיקריות מאחורי הארועים הנ"ל. הפליה זו נמשכת עד היום ובמקום לחוקק חוקים המיועדים למיגור ההפליה וארועי הגזענות נגד האזרחים הערבים, באה הצעת חוק זו כעת לקבע, לחזק ולשמר אותם באמצעות הסדר חקיקתי ראשי.

8. יש להדגיש כי הצעת חוק זו עושה שימוש בעקרון ההעדפה המתקנת שקיבל הכרה הן בחקיקה שהורתה על הבטחת ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית והן בפסיקה העליונה שהכירה בעקרון זה כאחד הכלים העיקריים ביותר לתיקון הפליה ממושכת כנגד קבוצות מוחלשות, לרבות האוכלוסייה הערבית. הצעת החוק הזו עושה שימוש הפוך ואף לרעה בעקרון זה במטרה להכשיר הפליה פסולה על רקע לאום.

9. לאור האמור לעיל, הנכם מתבקשים לפעול לאי אישורה של הצעת החוק הנ"ל בישיבת וועדת השרים.

לטיפולכם המיידית, נודה

בכבוד רב,

סאוסן זהר, עורכת - דין